

Ilmselt vanema, võimalik et veel keskaegse päritoluga on selle-
vastu majaderida Emajõe poolt vaadates paremal. Arvestades nende
suurt omavahelist sarnasust võiks neid ehk pidada tüüpiliseks piiskopi-
aegsele Tartule. Ka mujal linnas võis neid, hoolimata 1667. a. suurest
tulikahjust, säilinud olla suuremal arvul. Veel ühes a. 1702 ilmunud
raamatus leiduvas Tartu kirjelduses rõhutatakse, et siinsete majade
juures olevat selgesti tunda vana-gooti stiili²⁷. Jällegi 17. sajandist on
pärit aga neist Küüni tänavasse ulatuv endiste elumajade kruntidele
püstitatud poodide rida. Uuemad näivad olevat ülejäänud elumajad.

Avalikkudest ehitistest on tolleaegne raekoda ja kaalukoda pärit
juba piiskopiajast, samuti kui endise raekoja varemed²⁸. Peavaht
(Corps de Garde) sellevastu on ehitatud alles rootsi ajal.

Turu tähtsust ärilise keskusena tähistavad peaaegu iga maja ette
ehitatud poed. Vägijookide müügikohtadena kasutati vist ka ena-
mikku keldreid, mille uksi mõnel majal näha.

Laatade, eriti Maarjalaada puhuks, ehtasid kodanikud turuplat-
sile veel ajutisi poode võõrastele üürimiseks.

Üldiselt võib pidada turuäärsete majade tulukust vist suhteliselt
kõige paremaks tolleaegses Tartus. Nende omanikkudeks olid ena-
mikus kodanikkonna koorekihi liikmed. 14 majast ja 8 poest, mille
omanikkude nimed plaanile tähendatud, kuulus 8 suuremat maja rae-
liikmetele või nende pärijaile ning üks maja ja kaks poodi tulevastele
raehärradele.

Turuplats oli aga mitte ainuüksi linna kaubanduslikuks, vaid ka
halduslikuks keskuseks. Lähestikku asusid siin nii linnaomavalitsus-
võimu kandja raad kui ka kroonuhalduse kohapealne kõrgeim esin-
daja landshöfding ning komendant. Siin toimusid karnisoni sõdurite ja
kodanikkude miilitsa õppused ja munsterdamised, siin võeti pidulikult
vastu linna külastavaid või läbisõitvaid kõrgeid võõraid. Kuid siin
seisis ka häbipost ning toimetati mõnikord ka hukkamisi. Kaugelt roh-
kem kui nüüd oli tolleaegne linnaelu keskendatud turule.

²⁷ S. F[aber], Der ausführlichen Lebens-Beschreibung Carls XII
anderer Theil (Frankfurt u. Leipzig, 1702) 50.

²⁸ Vt. E. T e n d e r, tsit. töös.